

РЕШЕНИЕ

№ 1193

гр. Бургас, 28.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС, III ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на първи ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Радостина П. Петкова

Членове: Елеонора С. Кралева
Йорданка Г. Майска

при участието на секретаря Жанета Д. Граматикова
като разгледа докладваното от Елеонора С. Кралева Въззивно гражданско дело № 20222100501369 по описа за 2022 година

Производството по делото по реда на чл.258 и сл. ГПК.

Постъпила е въззивна жалба на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ – МВР, гр.София, подадена чрез ю.к.Татяна Стойкова, с адрес за призоваване гр.Бургас, ул.“Александър Велики“ № 37Б, **против решение № 1703 от 01.08.2022 г.**, постановено по гр.д.№ 3168/2022 г. по описа на РС – Бургас, с което Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ – МВР е осъдена да заплати на С. Х. Т. от гр. Б., ж.к.“З.“, бл. **, ет. **, ап. *, сумата от **858.46 лева**, представляваща дължимо и неизплатено допълнително възнаграждение за извънреден труд от 100.67 часа, получени след преизчисляване с коефициент 1.143 на положения от него за периода от 01.04.2019 г. до 10.07.2020 г. нощен труд, и сумата от **205.67 лева**, представляваща общ размер на лихви за забава, начислена върху главница в общ размер на 858.46 лв., поотделно от всяко последно число на месеца, следващ всяко тримесечие, за периода от 01.04.2019 г. до деня предхождащ датата на подаване на исковата молба – 22.05.2022 г., ведно със законната лихва върху главницата от подаване на исковата молба на 23.05.2022 г. до окончателното ѝ плащане.

Във въззивната жалба се изразява недоволство от постановеното решение, като същото се счита за неправилно и необосновано, постановено при неправилно тълкуване и прилагане на нормативната уредба, която урежда полагането, отчитането и заплащането на нощен труд от държавни служители, чиито правоотношения са уредени от ЗМВР. Счита се за неправилен извода на съда за субсидиарно приложение на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (НСОРЗ), тъй като общата уредба на трудовите

правоотношения е неприложима към служебните правоотношения на държавните служители по чл.142, ал.1, т.1 ЗМВР. Проследена е нормативната уредба относно вида и условията за заплащане на възнагражденията на държавните служители в МВР, като се сочи, че редът за полагане, отчитане и заплащане на нощен и извънреден труд е изрично уреден в ЗМВР и липсва препращане към КТ по тези елементи на служебните правоотношения на служителите. Счита се за неправилен извода на съда за наличие на празнота в специалната уредба, като се сочи, че такава не е налице, тъй като действащата нормативна уредба не допуска преизчисляване на часовете положен нощен труд. Изложени са и доводи, че съотношението на нормалната дневна продължителност на работното време (чл.187, ал.1 ЗМВР) към нормалната продължителност на нощния труд (чл.187, ал.3 ЗМВР) е 8 часа към 8 часа, което е равно на коефициент 1, а не както е по КТ – 8 часа към 7 часа, което е равно на коефициент 1,143. Сочи, че за държавните служители по ЗМВР положеният нощен труд не се трансформира в дневен такъв, а се заплаща по 0,25 лв. на час. Поддържа се, че съдът не е мотивирал извода, на който основава решението си, че при преизчисляване на положените от служителите в МВР часове нощен труд в дневен се дължи заплащане като извънреден труд, като мотивите на съда са противоречиви и непоследователни.

Моли въззивния съд да отмени обжалваното решение и да отхвърли изцяло предявените искове. Не се правят доказателствени искания. Претендира за присъждане разноски и юрисконсултско възнаграждение по делото. Направено е възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на насрещната страна.

В срока по чл.263, ал.1 ГПК е **постъпил писмен отговор от въззиваемия С. Х. Т.**, подаден чрез пълномощника адв. Билянова, с който въззивната жалба се оспорва като неоснователна, като са изложени пространни съображения. Изразява се съгласие с изводите на районния съд и се моли за потвърждаване на обжалваното решение. Не се правят доказателствени искания. Претендират се разноски.

Бургаският окръжен съд, като взе предвид становищата на страните, прецени събраните по делото доказателства и съобрази разпоредбите на закона, приема за установено следното:

Въззивната жалба е подадена в законоустановения срок по чл.259, ал.1 ГПК и от легитимирано лице, поради което съдът я намира за допустима.

Предявените искове са с правно основание чл.178, ал.1, т.3, вр. чл.187, ал.5, т.2 ЗМВР (в приложимата редакция, действала до 10.07.2020 г.) и чл.86, ал.1 ЗЗД.

Ищецът С. Х. Т. претендира за осъждане на ответника ГД ПБЗН да му заплати сумата от 858.46 лв. (съобразно изменението на претенцията по реда на чл.214 ГПК), представляваща дължимо допълнително възнаграждение за извънреден труд за периода от 01.04.2019 г. до 10.07.2020 г., получен при преизчисляване на положения от него нощен труд в дневен с коефициент 1.143, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба до окончателното плащане, както и сумата от 205.67 лв. (съобразно изменението на претенцията по реда на чл.214 ГПК), представляваща лихва за забава върху главницата за

периода от 01.07.2019 г. до подаване на исковата молба.

В депозицията в срока писмен отговор ответникът ГД ПБЗН, чрез процесуалния си представител, е оспорил предявените искове като неоснователни с твърдения, че липсват основания за преобразуване на положения нощен труд в дневен, за което ответникът е изложил подробни съображения, позовал се е и на решението на СЕС от 24.02.2022 г. по дело С262/2020 г.

Първоинстанционният съд е приел, че в действалата в процесния период Наредба № 81213-776/29.07.2016 г. на министъра на МВР липсва изрично правило за преобразуване на часовете положен нощен труд към дневен с определен коефициент, което не означава законово установена забрана за преизчисляване на положените от служителите на МВР часове нощен труд в дневен, а представлява празнота в специалната правна уредба, касаеща служителите на МВР и същата следва да бъде преодоляна чрез субсидиарното прилагане на общата Наредба за структурата и организацията на работната заплата – чл.9, ал.2 от същата. По горните мотиви и съобразно приетото експертно заключение, БРС е приел, че искът е основателен и доказан в установения от вещото лице размер от 858.46 лв. за главницата и от 205.67 лв. за лихвата, поради което исковете са уважени като основателни в претендираните размери, съобразно изменението на претенциите, ведно със законната лихва до окончателното плащане.

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, по допустимостта му – в обжалваната част, а по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата, т.е. правилността на първоинстанционното решение се проверява само в рамките на наведените оплаквания. При тази служебна проверка, Бургаският окръжен съд намира обжалваното решение за валиден и допустим съдебен акт, липсват нарушения на императивни материалноправни норми.

След самостоятелна преценка на събраните по делото доказателства и като съобрази приложимите разпоредбите на закона, БОС намира въззивната жалба за неоснователна, като изцяло споделя окончателните правни изводи на районния съд и счита, че решението му следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

Фактическата обстановка по делото се установява такава, каквато е изложена в обжалваното решение и по нея не е налице спор между страните. Районният съд е съобразил и анализирал всички относими и допустими доказателства, въз основа на които е достигнал до правилни изводи относно това какви релевантни за спора факти и обстоятелства се установяват с тях. Във въззивното производство не са ангажирани доказателства, които да променят приетата и изяснена от районния съд фактическа обстановка, поради което, БОС я възприема изцяло и препраща към нея на основание чл.272 ГПК, като не е необходимо същата да се преповтаря и в настоящото решение. Въззивната инстанция напълно споделя и решаващите мотиви и изводи на БРС за основателност на предявените искове по чл.179, ал.1, т.3, вр. чл.187, ал.5, т.2 КТ и чл.86, ал.1 ЗЗД, като препраща към мотивите на решението на основание чл.272 ГПК.

По изложените във въззивната жалба оплаквания и в допълнение към

съображенията на районния съд, следва да се отбележи следното:

Наведените във въззивната жалба възражения обобщено се свеждат до това, че по отношение на служителите на МВР следва да се прилагат наредбите на Министъра на вътрешните работи, издадени по чл.187, ал.9 ЗМВР, уреждащи реда за организация и разпределяне на работното време, за неговото отчитане и компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурствата, времето за отпих и почивки, а не трудовото законодателство. Поради това се счита от въззивника, че районният съд неправилно е приел наличие на непълнота в специалната уредба, при която следва субсидиарно да се приложи Наредбата за структурата и организацията на работната заплата, в т.ч. и нормата на чл.9, ал.2 НОСРЗ.

Настоящата инстанция намира така релевираните възражения за неоснователни.

Съгласно разпоредбата на чл.178, ал.1, т.3 ЗМВР, към основното месечно възнаграждение на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения за извънреден труд, който според чл.143, ал.1 КТ – „е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя или на съответния ръководител от работника или служителя извън установеното за него работно време. В случая, съгласно действащата към процесния период редакция чл.187, ал.1 и ал.3 ЗМВР (преди изменението с ДВ-бр.60/2020 г.) нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица, като работното време на държавните служители се изчислява в работни дни – подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени – сумарно на тримесечие, а при работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22.00 и 6.00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. А разпоредбата на чл.187, ал.5, т.2 и ал.6 ЗМВР (понастоящем ал.7) постановява, че работата извън редовното работно време от 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечие – за служителите, работещи на смени, чрез заплащане с 50% увеличение върху основното месечно възнаграждение. При преценката дали служителят/работникът е положил извънреден труд се изхожда от нормалната продължителност на работното време. Безспорно е, че ищецът има качеството на държавен служител – полицейски орган по смисъла на чл.142, ал.1, т.1 ЗМВР. Както бе посочено по-горе, в действащата за периода разпоредба на чл.187, ал.3 МВР е предвидено, че при работа на смени е възможно полагане на труд през нощта между 22 часа и 6 часа, като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. Но от анализа на тази разпоредба става ясно, че посочените в нея 8 часа нощен труд са максимално допустимите за работа през нощта и същите не са определени като нормална продължителност на работното време през нощта, тъй като законодателят е използвал именно термина „средно 8 часа“ за всеки 24-часов период. Поради това, не могат да бъдат споделени доводите на въззивника, че нормалната продължителност на работното време през нощта за държавните служители по ЗМВР е била 8 часа през процесния период и е била равна на нормалната продължителност на дневното работно време, като съдът намира, че за

процесния период в ЗМВР не е имало фиксирана такава нормална продължителност на работното време през нощта. Аргумент в подкрепа на това е и обстоятелството, че едва след изменението на чл.187, ал.1 ЗМВР с ДВ бр.60/2020 г. вече нормативно е определена нормалната продължителност на работното време през нощта.

Действително, по отношение реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките за държавните служители, са създадени специални правила, определени с наредба на министъра на МВР на основание законовата делегация на чл.187, ал.9 ЗМВР (сега ал.10). За процесния период са действали няколко наредби на министъра на МВР – Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г. и Наредба № 8121з-908/02.08.2018г, в които липсва изрично регламентирано правило за начина и методологията, по която следва да се отчитат отработените часове за положения труд през нощта, каквато е била уредбата в предходната Наредба № 8121з-407/11.08.2014 г. (отм.) – чл.31, ал.2 от същата, който гласи, че при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22.00 и 06.00 часа за отчетния период се умножава по 0,143, като полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период, т.е. преизчисляването е с коефициент 1.143.

Следва да се отбележи, че редът и начинът на отчитане на работното време, при сумирано такова, не е уреден в КТ, ЗМВР или ЗДСл., а е предмет на подзаконова нормативна уредба. По отношение на работещите по трудови правоотношения уредбата е в Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (НСОРЗ) и Наредбата за работното време, почивките и отпуските (НРВПО). Съгласно чл.9, ал.2 НСОРЗ, при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място. Тъй като според КТ нормалната продължителност на дневното работно време е 8 часа, а на нощното – 7 часа, то отношението между двете величини формира коефициент 1.143. Съгласно чл.9а, ал.4 НРВПО предвижда, че когато се полага нощен труд, сборът от работните часове по графика на работника или служителя по ал.3 се изчислява след превръщане на нощните часове в дневни за смените с 4 и повече от 4 часа нощен труд, с коефициента по чл.9, ал.2 НСОРЗ. Съответно чл.9г НРВПО предвижда отработените часове от работника/служителя, които в края на периода, за който е установено сумирано изчисляване на работното време, са повече от часовете, определени съгласно чл.9б, да се отчитат за извънреден труд по реда на чл.149 КТ пред инспекцията по труда. Разпоредбата на чл.9г НРВПО е в сила от 01.01.2018 г., но разпоредбата на чл.9, ал.2 НСОРЗ е с това съдържание от 2007 г., когато е приета и не следва да се изключва от приложение за работещите до приемане на изменението на НРВПО. Подзаконовите нормативни актове, издадени на основание законовата делегация на чл.187, ал.9 ЗМВР, с изключение на наредбата от 2014 г., не съдържат регламентация, аналогична на тази в

подзаконовите нормативни актове, издадени по КТ и по-конкретно НСОПЗ. Ето защо и поради липсата на законова норма, уреждаща нормалната продължителност на работното време през нощта за държавните служители (до изменението на закона през 2020 г.), вкл. и тези по чл.142, ал.1, т.1 ЗМВР, настоящият съд намира, че за неуредените случаи следва да се приложат разпоредбите, които се отнасят до подобни случаи, ако това отговаря на целта на акта (чл.46, ал.2 ЗНА). В случая става дума за непълнота, както изрично е посочено в цитираната разпоредба на Закона за нормативните актове.

Предвид горното и с оглед безспорния факт, че служителите в МВР са държавни служители, то за неуредените в специалния закон отношения следва да се приложи общия закон, а именно Закона за държавния служител (ЗДСл). В този смисъл са и задължителните указания на ВКС, дадени в ТР № 6/06.11.2013 г. по тълк.д.№ 6/2012 г. на ОСГТК на ВКС, съгласно които ЗДСл се прилага субсидиарно за правоотношенията на служителите на МВР и при липса на изрична разпоредба в ЗМВР, следва да се прилага разпореденото в него, тъй като обратното разбиране би поставило в неравностойно положение държавните служители в МВР спрямо другите държавни служители, както и спрямо работниците и служителите, работещи по трудови правоотношения. Ето защо, макар и в действащия ЗМВР да няма законова делегация, препращаща към общия ЗДСл, както е било в отменения ЗМВР, то доколкото няма изрично уредено нещо друго, за неуредените отношения приложение намира ЗДСл, който от своя страна препраща към трудовото законодателство по КТ. Така, съгласно чл.67, ал.3 ЗДСл, минималните и максималните размери на основните заплати по нива и степени за държавните служители, на допълнителните възнаграждения и редът за получаването им се определят с наредба на МС и не могат да бъдат по-ниски от определените в трудовото законодателство, като чл.50а, ал.2 ЗДСл също препраща към КТ, относно продължителността, отчитането и заплащането на извънредния труд.

Предвид горното и при безспорната липса на изрична уредба в специалните наредби, издадени от министъра на МВР, в случая за процесния период субсидиарно приложение намира чл.140, ал.1 КТ относно нормалната продължителност на работното време през нощта – 7 часа при 5-дневна работна седмица, както и правилата на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата. Ето защо, изводите на районния съд са правилни, а всички изложени възражения от въззивника са неоснователни. Съгласно чл.9, ал.2 от НСОПЗ, при сумарно изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на съотношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място, т.е. приложимият коефициент е 1.143. Възприемането на обратното становище би поставило държавния служител в системата на МВР в неравностойно положение спрямо работниците по трудово правоотношение и другите държавни служители, чийто правоотношения се регламентират от КТ и ЗДСл. Ето защо, настоящата инстанция намира за неоснователни изложените във въззивната жалба възражения и доводи относно неприложимост към процесното служебно правоотношение на установения в чл.9, ал.2 НСОПЗ коефициент за преизчисление на нощния труд в дневен.

Горните изводи на настоящия съд не се променят и от постановеното Решение на СЕС от 24.02.2022г по дело C-262/20, образувано по преюдициалното запитване, отправено от РС-Луковит. В решението е прието, че чл.8 и чл.12, б.„а“ от Директива 2003/88ЕО не налагат да се приема национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работници в публичния сектор е по-кратка от нормалната продължителност на труда през деня. В тази връзка е прието от СЕС, че във всички случаи в полза на такива работници трябва да има други мерки за защита под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да позволят да се компенсира особената тежест на нощния труд. В случая, в българското законодателство до 2020 г. не съществува норма, определяща нормалната продължителност на нощния труд на държавните служители в системата на МВР, поради което отговорът на въпроса по т.1 от решението на СЕС не променя становището на настоящата инстанция, което е изложено по-горе в мотивите. От друга страна, БОС намира, че предвиденото заплащане на нощния труд от 0.25 лв. за всеки отработен час и ободряващи напитки, на което се позовава въззивника, не може да компенсира особената тежест на нощния труд, по смисъла вложен в решението на СЕС. Следва да се има предвид, че посочената ставка от 0.25 лв. е определена и в чл.8 НСОПЗ, и работниците по трудово правоотношение също получават допълнително възнаграждение в този размер за всеки отработен час нощен труд, което води до извод, че в това отношение е налице равно третиране между държавните служители в МВР и работещите по трудово правоотношение. Остава обаче различното третиране на двете категории лица по отношение на преобразуването на нощните часове в дневни. А това означава, че посоченото допълнително заплащане от 0.25 лв. на час не съставлява компенсаторен механизъм за служителите в МВР по начин, различен от прилагания за работещите по трудово правоотношение. Ето защо се налага извод за липсата на такъв механизъм за гарантиране защитата на здравето и безопасността на служителите в МВР с оглед по-голямата продължителност на нощния труд. Останалите посочени от въззивника придобивки – ранно пенсиониране, безплатна храна, униформено облекло, обезщетения при прекратяване на служебното правоотношение в по-голям размер и др., не могат да бъдат възприети от съда като такива, компенсиращи конкретно тежестта на полагания нощен труд. Изложените по-горе изводи на настоящия съд не се променят и от приетото по т.2 в решението на СЕС, че чл.20 и чл.31 ХОПЕС допускат определената в законодателството на държава-членка нормалната продължителност на нощния труд от седем часа за работниците от частния сектор да не се прилага за работниците от публичния сектор, вкл. полицаи и пожарникари, ако такава разлика в третирането се основава на обективен и разумен критерий, т.е. е свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерна с тази цел. Тук следва отново да се има предвид, че до 2020 г. няма определена нормална продължителност на нощния труд за полицаите, такава е определена по-късно. А изложените доводи от въззивника за специфичния характер на работа на служителите в МВР, свързана със защита правата и свободите на гражданите, противодействие на престъпността и опазване на обществения ред, с което се обосновава различното третиране,

не могат да бъдат възприети като обективен и разумен критерий, свързан с допустима от закона цел за неприлагане преобразуването на часовете положен нощен труд в дневен. Това е така, защото посочените по-горе придобивки са свързани именно със специфичния характер на длъжността, а не конкретно с полагането на нощен труд. Показателно в тази връзка е, че до м.август 2016 г. наредбите на министъра на МВР са предвиждали преобразуване на нощните часове в дневни, като отпадането му след този момент не е обосновано с никаква допустима от закона цел. Но дори и да се приеме, че подобна цел е налице, както бе посочено по-горе в полза на служителите в МВР не са предвидени мерки за защита и компенсиране на особената тежест на положения нощен труд.

С оглед изложените съображения и предвид събраните по делото доказателства, въззивният съд намира, че исковата претенция за заплащане на допълнително възнаграждение за положен от ищеца извънреден труд за процесния период, получен след преобразуване на положените часове нощен труд в дневен, се явява доказана по основание. По отношение размера на претенцията, съдът съобрази приетата в първата инстанция и неоспорена от страните съдебно-икономическа експертиза, от която се установява, че за процесния период ищецът С. Т. е положил нощен труд от 704 часа, които преизчислени с коефициент 1.143 и приравнени на дневно работно време възлизат на 804.67 часа, като разликата от 100.67 часа не е отчетена по протоколи за положен труд и стойността им в размер на 858.46 лв. не е начислена, съответно – не е изплатена на ищеца, а мораторната лихва върху нея за процесния период е 205.67 лв. Ето защо, предявените искове се явяват основателни и доказани в претендираните размери, съобразно увеличението на претенциите, поради което следва да бъдат уважени изцяло, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба.

Предвид горното, Бургаският окръжен съд намира въззивната жалба за неоснователна, а поради съвпадане на изводите на настоящата инстанция с тези на районния съд, обжалваното решение следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

При този изход на спора и направените искания за разноски, съдът намира, че на основание чл.78, ал.3 ГПК въззивникът ГД ПБЗН следва да заплати на въззиваемия Т. сумата от 400 лв. за заплатено адвокатско възнаграждение за въззивното производство, съгласно представен договор за правна защита и съдействие. В тази връзка, съдът намира за неоснователно възражението на въззивника по чл.78, ал.5 ГПК, тъй като заплатеното от въззиваемата страна адвокатско възнаграждение е в минималния размер по Наредба № 1/2004 г. за МРАВ и в този смисъл не се явява прекомерно.

Мотивиран от горното, Бургаският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 1703 от 01.08.2022 г., постановено по гр.д.№ 3168/2022 г. по описа на РС – Бургас.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението” към

МВР гр.София, с адрес гр.София, ул."Пиротска" № 171А, да заплати на С. Х. Т. от гр. Б., ж.к."З.", бл. **, ет. **, ап. *, ЕГН *****, сумата от **400 лв.** (четиристотин лева) за направените по делото разноси за платено адвокатско възнаграждение.

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____